

Mijn toekomst

In dit thema komen verschillende onderwerpen uit eerdere thema's samen: de leerlingen praten over hun toekomst. Onderwerpen zoals je werk, je woonsituatie en je uiterlijk kunnen daarin de revue passeren.

- In *In de klas* praten de leerlingen over hun wensen en dromen. Ze leren antwoord geven op vragen zoals *Wat wil ik?*, *Wat kan ik?* en *Wat is mijn doel?*
- In *Naar buiten* voeren de leerlingen een kort gesprek met een loopbaanbegeleider op school, over wensen en dromen over de toekomst. Als er geen loopbaanbegeleider beschikbaar is, kan dit gesprekje ook met de mentor gevoerd worden.
- Bij *Slot* kijken de leerlingen terug op dit thema.

Inhoud

Nodig

In de klas

Intro

- 1 Ik leer woorden
- 2 Ik praat mee
- 3 Ik leer woorden
- 4 Ik praat met jou
- 5 Ik schrijf
- 6 Ik lees
- 7 Ik speel het spel

Naar buiten

- 8 Start in de klas
- 9 Naar buiten (60 minuten)
- 10 Terug in de klas

Slot

- 11 Ik denk en ik praat

In de klas

Voorblad

- 2 Handleiding Praatje
- 3 Handleiding De kring rond + Gesprekskaartjes
- 4 Handleiding Dialoog met kaartjes + Gesprekskaartjes
- 7 Handleiding Rendictee + Woorden op een vel papier

Naar buiten

- 8 Taalkaart *Mijn toekomst*

Doelen

Alfa A	Alfa B	Alfa C
Woordenschat: <ul style="list-style-type: none"> • Kent enkele woorden bij toekomst en plannen maken. 	Woordenschat: <ul style="list-style-type: none"> • Kent de meest voorkomende woorden bij toekomst en plannen maken. 	Woordenschat: <ul style="list-style-type: none"> • Kent voldoende woorden om een gesprekje te voeren over de eigen toekomst.
Spreken en gesprekken voeren: <ul style="list-style-type: none"> • Informele gesprekken: Kan een wedervraag stellen, zoals <i>En jij?</i> 	Spreken en gesprekken voeren: <ul style="list-style-type: none"> • Informele gesprekken: Kan een wens uiten, zoals om een bepaalde opleiding te gaan doen: <i>Ik wil...</i> 	Spreken en gesprekken voeren: <ul style="list-style-type: none"> • Informatie uitwisselen: Kan zelf korte vragen stellen, bijvoorbeeld wat de wensen of plannen zijn van een andere leerling.

Alfa A	Alfa B	Alfa C
<ul style="list-style-type: none"> • Informatie uitwisselen: Kan kort antwoorden op eenvoudige vragen zoals <i>Wat vind je leuk?</i> of <i>Wat wil je worden?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie uitwisselen: Kan kort reageren op vragen zoals <i>Wat doe je graag?</i>, <i>Wat wil je worden?</i> 	
<p>Functioneel schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij schrijven: Kan woorden over zichzelf op- of overschrijven. 	<p>Functioneel schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij schrijven: Kan in losse woorden iets over zichzelf en over hobby's en wensen opschrijven. • Vrij schrijven: Kan korte antwoorden op zeer eenvoudige vragen over zichzelf opschrijven, zoals <i>Wat ga je later doen?</i> 	<p>Functioneel schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij schrijven: Kan schriftelijk antwoord geven op eenvoudige vragen over zichzelf of een bekende, bijvoorbeeld op de vraag <i>Wie ben jij over vijf jaar?</i>

Woorden

Startwoorden	Basiswoorden	Extra woorden
<ul style="list-style-type: none"> • doe • houden (ik hou van) • leuk (ik vind ... leuk) 	<ul style="list-style-type: none"> • altijd • anders • belangrijk • bijzonder • daarna • droom • familie • gelukkig • gezond • hopen • huis • jaar • jong • misschien • nooit • nu • oud • tijd • vinden • vroeger • wanneer • werk • weten (ik weet het niet) • wonen 	<ul style="list-style-type: none"> • bijvoorbeeld • later • plan • toekomst

In de klas

Intro

Introduceer kort het thema aan de hand van het voorblad en de leerdoelen. Gebruik hierbij eventueel een aantal afbeeldingen van doelwoorden.

1 Ik leer woorden

Luister naar de docent. Kijk naar de foto's. Wat zie je? Praat samen.

Laat de leerlingen naar de foto's kijken. Op de foto's zie je jongeren die nadenken over hun toekomstplannen. Ze denken na over waar ze willen wonen, wat ze willen worden etc. Leid het gesprek: waar denken deze jongeren over na? Wat zie je op de plaatje? Gebruik de woorden:

- *belangrijk*
- *huis*
- *jaar*
- *later*
- *plan*
- *tijd*
- *toekomst*
- *werk*

Schrijf belangrijke woorden op het bord en laten de leerlingen deze woorden herhalen. Doe dit op de 'ik-wij-jij'-manier: spreek eerst zelf het woord uit, laat het woord klassikaal herhalen en laat de leerlingen het daarna individueel zeggen.

Differentiatie

- Alfa A luistert vooral of geeft antwoord met enkele woorden of ja/nee.
- Alfa B- en C-leerlingen kunnen vragen uitgebreider beantwoorden.

2 Ik praat mee

Nodig: Handleiding Praatje

Luister naar de docent. Praat mee.

Doe het *Praatje* (zie de handleiding). Oefen met het *Praatje* tot het vlot gaat.

Deel 1

Ik heb een plan.

Ik heb een plan.

O ja? Wat voor plan?

O ja? Wat voor plan?

Een plan voor later.

Een plan voor later.

Wat is je plan?

Wat is je plan?

Ik kies een opleiding.

Ik kies een opleiding.

Goed! Wat wil je worden?

Goed! Wat wil je worden?

Ik word kapper.

Ik word kapper.

Leuk!

Leuk!

Daarna ga ik werken.

Daarna ga ik werken.

Werken als kapper?

Werken als kapper?

Ja, dat is mijn droom.

Ja, dat is mijn droom.

Deel 2

En wat is jouw droom?

En wat is jouw droom?

Ik wil graag gezond zijn.

Ik wil graag gezond zijn.

Ik ook!

Ik ook!

En een leuke baan.

En een leuke baan.

Ik ook!

Ik ook!

En veel tijd met mijn familie.

En veel tijd met mijn familie.

Mooi!

Mooi!

Differentiatie

- Leerlingen op Alfa A-/B-niveau moeten het laatste woord van de zinnen goed kunnen nazeggen.
- Alfa C moet de hele zinnen goed kunnen nazeggen, met de juiste intonatie.
- Alfa B/C leest na twee keer mee met het *Praatje*.

Lees de tekst. Praat mee.

Lees het *Praatje* nog eens voor en laat de leerlingen meelesen. Lees dan nog eens voor en laat weer meepraten. Doe het *Praatje* daarna eventueel nog een keer zonder tekst erbij.

Schrijf de woorden over./Maak de zinnen af./Schrijf vijf zinnen op.

Herhaal mondeling de zinnen met de Alfa A-leerlingen en laat ze vijf woorden overschrijven. De andere leerlingen schrijven zelfstandig zinnen.

Differentiatie

- Alfa A schrijft de woorden over. Individueel of in tweetallen.
- Alfa B maakt de zinnen af. Individueel of in tweetallen.
- Alfa C schrijft zelfstandig de zinnen op die ze hebben gehoord.

Luister naar de docent. Wat hoor je?

Zeg de woorden na.

Spreek een voor een de woorden uit bij de afbeeldingen die in het leerlingmateriaal horen. Deel elk woord op in klanken, bijvoorbeeld *doen*, *d-oe-n*.

Laat de leerlingen hetzelfde doen met de andere woorden: ze zeggen het woord na en delen het woord op in klanken.

Differentiatie

Alfa A krijgt alleen de makkelijke woorden, zoals *goed* en *doen*.

3 Ik leer woorden**Nodig: Handleiding *De kring rond* + Gesprekskaartjes****Luister naar de docent.**

Bied de afbeeldingen aan. Oefen de uitspraak van woorden en zinnen met deze woorden. Oefen tot iedereen het vlot kan zeggen. Voorbeeldzinnen:

- *Wat is jouw plan? Ik wil ... worden.*
- *Wat wil jij later doen? Ik wil ....*
- *Wat vind jij belangrijk in de toekomst? Ik vind ... belangrijk.*

Voeg, als het goed gaat, ook woorden toe over andere onderwerpen. Bijvoorbeeld over waar de leerlingen willen wonen, of ze een vriend/vriendin/gezin willen etc.

- *Waar wil jij wonen? Ik wil wonen in ...*
- *Wat is je doel? Mijn doel is een gelukkige familie.*

Er zijn ook twee blanco kaartjes, zodat de leerlingen zelf woorden kunnen aandragen die gaan over hun toekomst. Schrijf de vragen en antwoorden op het bord.

Praat samen.

Doe *De kring rond* (zie de handleiding). Gebruik de kaartjes als taalsteun voor de leerlingen: geef steeds een kaartje door als je een vraag stelt.

Differentiatie

- Alfa A geeft antwoord met *ja* of *nee* in plaats van in hele zinnen.
- Alfa B en C kennen het woord misschien, als antwoord op vragen zoals *Wil je een gezin?*

Variatie

- Laat de leerlingen door de klas lopen en elkaar naar hun toekomst vragen. Laat ze eerst oefenen met: *Wat is jouw plan?* En daarna met *Ik heb een plan*. Laat ze daarna oefenen met *Wat wil je later doen? Ik ga een opleiding doen...* En daarna met *Wat vind jij belangrijk? Ik vind ... belangrijk.*
- Laat de leerlingen een zin vinden waarop ze *Ik ook!* kunnen antwoorden.

Kijk naar de foto's. Lees de woorden. Trek een lijn.

Laat de leerlingen een lijn trekken van de goede afbeelding naar het juiste woord. Spreek de woorden nog eens extra uit als de leerlingen het woordbeeld niet direct herkennen.

4 Ik praat met jou**Nodig: Handleiding *Dialog met kaartjes* + Gesprekskaartjes****Luister naar de docent. Kijk naar de foto's. Lees de woorden. Maak zinnen.**

Voer een gesprek met de klas. Gebruik hierbij de bijlage *Gesprekskaartjes*. Kijk met de klas naar de kaartjes en herhaal nog eens de zinnen bij de kaartjes. Wat kan je zeggen? En wat kun je antwoorden? Stel de leerlingen persoonlijke vragen om erachter te komen hoe zij hun toekomst voor zich zien:

- *Wat vind je belangrijk?*
- *Wat is je doel?*
- *Wat wil je worden?*
- *Waar wil je wonen?*
- *Wat is jouw droom voor de toekomst?*

- *Wat hoop je voor de toekomst?*
- *Wie wil je zijn?*

Schrijf de vragen en enkele antwoorden op het bord. Onderstreep de doelwoorden of geef ze een opvallende kleur.

Praat samen.

Doe *Dialogo met kaartjes* (zie de handleiding). Maak tweetallen en geef elk tweetal een setje kaartjes. Laat de leerlingen een gesprek voeren aan de hand van de kaartjes.

Variatie

Stimuleer de leerlingen niet met de standaardantwoorden te komen die net zijn ingeslepen, maar echt zelf na te denken over wat zij willen en hoe zij de toekomst voor zich zien. Doe dit eventueel voor met een gevorderde leerling.

5 Ik schrijf

Luister naar de docent. Praat samen.

Praat met de leerlingen over hun toekomst. Praat nog eens over de vragen uit *Ik praat met jou*:

- *Wat vind je belangrijk?*
- *Wat is je doel?*
- *Wat wil je worden?*
- *Waar wil je wonen?*
- *Wat is jouw droom voor de toekomst?*
- *Wat hoop je voor de toekomst?*

Schrijf verschillende antwoorden op het bord en onderstreep daarin de belangrijkste woorden.

Teken jezelf.

Laat de leerlingen tekenen in het tekenvak in het leerlingmateriaal. Laat ze tekenen zoals ze zichzelf in de toekomst voor zich zien, dit kan de nabije toekomst zijn (bijvoorbeeld volgend schooljaar, of aan het einde van de ISK) of iets verder weg (over twee jaar, over vijf jaar, over tien jaar). Ze kunnen zichzelf tekenen, maar ook hun woonsituatie in de toekomst, hun gezin/familie, hun werk etc.

Laat leerlingen iets bij hun tekening schrijven wat passend is bij hun toekomstplannen.

Differentiatie

- Alfa A schrijft een woord over de toekomst bij de tekening.
- Alfa B schrijft meerdere losse woorden over de toekomst op bij de tekening.
- Alfa C schrijft zinnen over de toekomst bij de tekening.

Kijk naar de tekeningen. Praat samen.

Laat enkele tekeningen zien aan de klas en bespreek samen: *Wat zie je?, Welke woorden staan er bij de tekening?, Wanneer is dit, denk je? Is dit al bijna, of pas over vijf jaar? etc.*

6 Ik lees

Ronde 1

Lees de teksten voor. De leerlingen luisteren (en lezen dus nog niet mee). Herhaal eventueel.

Ronde 2

Laat de leerlingen de tekst(en) lezen, zelfstandig, in duo's of onder begeleiding van de docent.

Snelle leerlingen kunnen de tekstjes ook al lezen als ze eerder klaar zijn met oefeningen in de les en lezen nu opnieuw, of doen een schrijfoefening met de teksten.

Differentiatie

- Alfa A leest de dikgedrukte woorden. De docent begeleidt bij het lezen.
- Alfa C schrijft de verhalen (uit het hoofd) over.

Ronde 3

Laat de leerlingen de inhoud van de tekstjes actief verwerken. Laat de leerlingen in groepjes een oefening kiezen (uit de handleiding *Lezen*).

7 Ik speel het spel**Nodig: Handleiding *Rendictee* + Woorden op een vel papier*****Luister naar de docent. Speel het spel met de klas.***

Herhaal eerst nog eens mondeling alle woorden met de klas.

Speel het spel *Rendictee* met de klas (zie de handleiding).

Laat de leerlingen daarna uit het hoofd nog eens zeggen hoeveel woorden ze nog kunnen opnoemen die er in het spel voorkwamen. Wie denkt dat hij er het meest weet (6? 7?) mag ze opnoemen. Als hij het niet haalt mag een ander het proberen.

Naar buiten – Zo wil ik zijn!

Vooraf:

- Leg contact met de loopbaanbegeleider, een andere docent of mentor om de opdracht voor te bespreken. Of voer zelf het gesprekje met de leerling.
- Plan zelf de afspraken in voor de leerlingen of laat gevorderde leerlingen dit zelfstandig doen. Het inplannen van de afspraken sluit eventueel ook goed aan bij de *Naar buiten*-opdracht in het thema *Ik maak een afspraak*.
- Zorg ervoor dat de leerlingen de *Naar buiten*-opdracht op papier mee kunnen nemen bij het doen van de opdracht.

8 Start in de klas**Nodig: Taalkaart *Mijn toekomst******Luister naar de docent. Praat samen. Schrijf op.***

De leerlingen gaan met een loopbaanbegeleider of mentor een gesprekje voeren over hun plannen voor de toekomst. Voor de loopbaanbegeleider is het goed om al in een vroeg stadium te weten wat de alfaleerlingen zouden willen en wat ze belangrijk vinden.

Bespreek de afbeeldingen in het leerlingmateriaal. Wat voor soort gesprekjes worden er gevoerd? Wat kun je vertellen aan je loopbaanbegeleider/mentor?

Oefen met de leerlingen wat ze kunnen zeggen. Voorbeeldzinnen:

- *Ik wil een opleiding doen.*
- *Ik vind ... belangrijk.*
- *Ik wil veel tijd voor ...*

- *Ik heb een plan/ik heb nog geen plan.*
- *Ik wil werken als ...*

Gebruik hiervoor de werkvorm *De kring rond* (zie de handleiding), met de vragen en antwoorden die de leerlingen hebben bedacht bij *Ik praat met jou*.

Laat de leerlingen ook nog eens kijken bij de tekening, woorden en zinnen van *Ik schrijf*. Dit kunnen de leerlingen meenemen als taalsteun bij de *Naar buiten*-opdracht.

Stap 1. Taal?

Laat de leerlingen de woorden en zinnen die ze willen onthouden hier opschrijven.

Stap 2 en 3. Hoe? Nodig?

Laat leerlingen bedenken hoe ze het gaan aanpakken en wat ze nodig hebben en laat ze dit opschrijven of aanvinken in het formulier. Wanneer gaan ze de opdracht doen en met wie? Moeten er praktische zaken geregeld worden? Willen ze bijvoorbeeld tekeningen of foto's ter steun meenemen?

Bespreek en laat zo veel mogelijk noteren.

Stap 4. Doen!

Laat hier aantekeningen maken voor zichzelf voor wat ze gaan doen, of waar ze op moeten letten (duidelijk praten, niet één maar drie vragen stellen, etc., als geheugensteun). Controleer of bij elke leerling duidelijk is wat hij/zij straks moet doen: laat elke leerling vertellen met wie hij gaat praten en wat hij daar gaat vertellen.

9 Naar buiten

Laat de leerlingen de *Naar buiten*-opdracht doen. Laat ze de opdracht op papier meenemen. Ze praten met de loopbaanbegeleider/docent/mentor over hun toekomstplannen.

Differentiatie

- Alfa A antwoordt op korte vragen van de loopbaanbegeleider/docent/mentor, zoals *Wat wil je?* en *Wat vind je leuk?*
- Alfa B en Alfa C vertellen zelf over hun plannen.

10 Terug in de klas

Hoe ging het?

Bespreek de uitvoering van de opdracht na, op inhoud en uitvoering, of laat presenteren.

- Met wie hebben ze gepraat?
- Wat hebben ze gevraagd of verteld?
- Hoe was dat (leuk, spannend, goed, niet goed gegaan)?

Laat de leerlingen de kaart invullen. Wat ging goed? Wat kan beter? Wat wil je nog leren of oefenen? De leerlingen schrijven in alle vakjes ten minste één woord.

Slot

11 Ik denk en ik praat

Denk na over de lessen.

Bespreek met de leerlingen wat ze allemaal gedaan hebben in dit thema. Bespreek wat ze er nog van weten. Vraag wat de leerlingen nog meer zouden willen weten over dit onderwerp en wat ze willen leren. Inventariseer welke woorden ze geleerd hebben in dit thema. Laat ze deze woorden in hun woordenschrift schrijven. Doe nog een activiteit met deze woorden (rendictee, taboe, sorteeroefening, etc.).

Zet kruisjes in het schema.

Laat de leerlingen kruisjes zetten in het schema. Laat leerlingen in groepjes vergelijken wat ze hebben. Of maak klassikaal een inventarisatie.

Differentiatie

Leerlingen vullen in tweetallen het schema in.